

latinste Bøger have en oldnordisk Bog liggende og gjøre sig bekendt med det nordiske Oldsprog samtidig med, at han bliver fortrolig med Latin. Men spørger man da nu: Hvad har N. M. Petersens Hovedresultat været, saa er det udtrykt i følgende Ord, som jeg ret meget vil anbefale til alle Medlemmers omhyggeligste Opmærksomhed. N. M. Petersen var ganske vist en lærd Mand, men han var tillige en sær Mand og en ensidig Mand, hvis Mening det vilde være betænkeligt at følge i alle Stykker, en Mand, hvis Raad man vel skulde høre paa, men hvis Bei man skulde være lidt varsom med at betræde, thi efter hans stærkt ensidige Retning kunde man let risikere ved at følge ham helt at komme paa Afveje. Og N. M. Petersen søgte saa godt, i hvilken Grad han stod i Modsetning til sin Tid, at han mange Gange sagde: Mere, end han egentlig mente, for der ved dog at udøve nogen Indflydelse. Men hvad er da Totaludtrykket for N. M. Petersens Mening? Paa det Steb, det ærede Medlem har givet mig Anvisning paa, siger N. M. Petersen: „Saa hænder det jo ogsaa tit, som Enhver maa have erfaret, at, naar en Ide, der har gaaet gennem flere Hoveder, vender tilbage til sin Ophavsmand, er den gjerne vorden næsten ganske ukjendelig, thi Enhver skal forme den om for at faa den ind i sit Hoved, og Enhver skal flikke paa den for at faa den ind i Tiden. Og naar den saaledes flirket og omflabt kommer tilbage til sin Ophavsmand, kjender han den ikke igjen og udbryder: Dermed vil jeg ikke have Noget at gjøre. Tanken er overhovedet endnu ikke moden, og Tiden bliver det neppe saasnært, og det er dog kun ved Formælingen af disse, af Tankens Reihed og Tidens Modtagelighed, at al god Forandring foregaar i Verden. Meget vil der foregaa endnu, før Ideen kan virkeliggjøres, thi Meget maa gaa forud. Endnu er der i Undervisningsvæsenet en stor Gjærning“ — Bogen er fra 1861, saa den er altsaa ikke meget gammel — „Latinsskolen, der før var den eneste, omringes nu af Realskoler. Den maa indgaa Benskab med dem; Latinen maa udbredes til alle dannede Stænder.“ —

Tænk Dem blot! Den ravnordiske N. M. Petersen siger med mig, at Latinen maa udbredes til alle dannede Stænder! — „ellers vil Følgen blive, at den ene lærde Skole nedlægges efter den anden, og tarvelige Realskoler oprettes istedet. Det grundige og strenge Sprogstudium, det ene med det andet, og det oldnordiske med, vil derved udslættes og forgaa, og Modersmaalet overgives til Umyndige, og Litteraturen selv vil synke.“ — S. Grifs og Rollers Saga fortælles det, hvorledes Bestmars Sønner, der vilde de Retfænde ilde, tog Hovedet af en død Hest og reiste det paa en høj Stang som et Tryllemiddel, men Grif lo blot, og i det Samme faldt Hestehovedet ned og slog den ihjel, der bar det. Saaledes er det ogsaa gaaet med disse uheldige Citater af N. M. Petersen; hvergang han er ført her ind i Salen for at tjene til Argument imod os, have vi blot behøvet at læse en Side ned for at se, hvor langt N. M. Petersen, denne stille men ihærdige Værd, har været fra at ville anbefale saadanne Forslag som dem, det ærede Flertal har bragt ind. Det, som de ærede Medlemmer af Flertallet og deres Meningsfæller have talt til os om det nordiske Tankeliv og den hjemlige Grund, har ikke sin sande Anvendelse paa den lærde Skole, men har sin Anvendelse, naar Spørgsmaalet bliver om Folkets Liv og Folkets Dannelse; navnlig det ærede Medlem for Ribe Amts 4de Valgkreds (Dermandsen) har talt om alt Andet end Reformen af de lærde Skoler, og han har været ærlig og oprigtig nok til at bekjende, at der var Noget i dette, Noget i den praktiske Udførelse af Skolereformen, som han ikke magtede, da han ikke var tilstrækkeligt inde i Forholdene. Det, som det ærede Medlem førte Ordet for, det, hvorved han har rørt Hjærterne paa de ærede Medlemmer, det, hvorved han har virket overbevisende paa Dem, er Noget, der angaar ganske andre Sager end den lærde Undervisning, nemlig Folkeoplysningen, Retningen for Folkets Dannelse, de Former, i hvilke man skal søge at virke til Oplysning for dem, der endnu ikke have Oplysning, og desfor det ærede Medlem paa dette Omtraade